

39. VÌ TÔI XEM TRỌNG LÝ TRÍ

Ý tôi nói hai điều này. Một là lý trí của tôi thôi thúc tôi trở thành một người Công giáo; khoa biện giải của Công giáo thành công, thuyết phục được những người như tôi cải đạo. Hai là, sâu xa hơn và quan trọng hơn, học thuyết Công giáo mở rộng lý trí của tôi. Đối tượng của “lý trí” hiện đại không phải là hữu thể, không phải thực tế, mà là “những ý tưởng rõ ràng và khác biệt” của Descartes và cả những lập luận.

Và trong số các lập luận, đối tượng của lý trí hiện đại là giá trị của các lập luận được xác định bằng máy tính, sử dụng định lý toán học, trong khi đối tượng của lý trí theo nghĩa Công giáo truyền thống như khôn ngoan, thông minh, trực giác trí tuệ, sáng suốt, hoặc hiểu biết, mà đối tượng tự nhiên của nó là những mâu nhiệm lớn lao về bản thể.

Giáo hội cho thấy ý nghĩa thực sự sâu thẳm nhất của lý trí. Là cổ xưa, lớn lao, siêu hình, không cụ thể như toán học. Lý trí ứng dụng hiện hữu trong những thứ huyền nhiệm nhất – đó là những mâu nhiệm lớn của cuộc sống – trong khi lý trí hiện đại vênh vang hiện hữu trong những thứ ít huyền nhiệm nhất, đó là những con số. Con số là ngôn ngữ hoàn toàn rõ ràng và cụ thể duy nhất trên thế giới, nhưng lại ít sâu sắc và ít lý thú nhất. Những gì nói ra, nói rất rõ ràng, trắng đen minh bạch nhưng thật ra những gì nói thì hầu như không đáng nói.

Tôi rất đồng tình với những người vô thần những kẻ bất khả tri hiện đại, khi họ nhận thức rằng đạo Công giáo chứa đầy những mâu nhiệm đáng kinh ngạc và hầu như không thể tin được:

- Giáo hội tuyên bố được thẩm quyền thánh thiêng lại trông "giống con người, quá người"
- Giáo hội tuyên bố bánh và rượu trên bàn thờ chính là Mình và Máu Chúa Kitô Nhập thể, nhưng nếu đem thử nghiệm khoa học thì trông giống như bánh và rượu bình thường.
- Trong tôn giáo này, Thiên Chúa là Đấng hoàn hảo vô biên, Đấng chẳng cần một thứ gì ngoài tình yêu thương bao la loài tạo vật ngỗ nghịch của Ngài, bất chấp chúng rất ngu xuẩn, ích kỷ, nông cạn, đến nỗi Ngài phải sai Con Một xuống thế – thật vô lý và không thể tưởng tượng nổi – để cứu chuộc chúng.
- Trong tôn giáo này, những sinh vật hèn yếu được nâng lên cao hơn cả thiên thần, là những bản thể thuần khiết đạo đức, và được tạo dựng nên để cùng những kẻ công chính hưởng phước Thị kiến Vinh phúc trên Thiên đàng, nơi thấy tận mắt (thị kiến) tôn nhan Chúa, thụ hưởng một niềm vinh phúc bao la, dạt dào, choáng ngợp, không thể nào diễn tả được. Bất cứ niềm hạnh phúc trên trần gian so với vinh phúc trên Thiên đàng giống như một món khai vị nhỏ nhoi ở đầu tiệc so với đại yến đầy đủ các món sơn hào hải vị của chính tiệc.

Thật điên rồ.

Tình yêu của Chúa là một tình yêu điên rồ.

Thật không hiểu nổi.

Tôi thông cảm với những người tuy nhận thấy tình yêu điên rồ của Thiên Chúa nhưng lý trí của họ lại từ chối vì không tin có một tình yêu như thế hiện hữu. Tôi thông cảm với những người tuy cảm nhận được tình yêu điên rồ của Thiên Chúa nhưng trái tim của họ lại chối từ và bằng khuâng tự hỏi tình yêu như thế có thật không – nói cách khác, những người cả đời chỉ biết hy vọng nhưng thiếu niềm tin. Nhưng tôi buồn cho những người nghĩ tình yêu điên rồ của Thiên Chúa như một sự đạo đức nhạt nhẽo, vô vị và cản trở niềm vui của con người. Rõ ràng họ không cảm nhận được tình yêu bao la của Thiên Chúa. Họ không nhìn Đức tin qua khung cửa kiếng, dù khó thấy, để thấy được những gì bên kia khung cửa; họ nhìn vào tấm gương, nên chỉ thấy chính họ và trái tim của họ.